

**МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ
УКРАЇНИ**
Мін'юст

вул. Архітектора Городецького, 13, м. Київ, 01001
тел.: (044) 364-23-93, факс: (044) 271-17-83
E-mail: callcentre@minjust.gov.ua,
themis@minjust.gov.ua,
Web: <http://www.minjust.gov.ua>,
код згідно з ЄДРПОУ 00015622

Антоніні Гавриленко

foi+request-132349-
@□□□

Щодо розгляду запиту

Міністерством юстиції України розглянуто Ваш запит від 07.08.2024 (вх. № ПІ-Г-5371 від 07.08.2024) щодо надання роз'яснення законодавства стосовно оформлення спадкових прав і в межах компетенції повідомляється.

Відповідно до частини першої статті 1 Закону України «Про доступ до публічної інформації» (далі – Закон) публічна інформація – це відображена та задокументована будь-якими засобами та на будь-яких носіях інформація, що була отримана або створена в процесі виконання суб'єктами владних повноважень своїх обов'язків, передбачених чинним законодавством, або яка знаходиться у володінні суб'єктів владних повноважень, інших розпорядників публічної інформації, визначених Законом.

Важливою ознакою публічної інформації є її попередня фіксація на матеріальному носії.

Закон регулює відносини щодо доступу до інформації, яка вже існує, і не вимагає у відповідь на запит створювати інформацію (у тому числі роз'яснювати законодавство, створювати довідки тощо).

Питання, порушені у Вашому запиті, за своїм змістом не є публічною інформацією і потребують роз'яснення норм чинного законодавства, у зв'язку з чим розгляд зазначеного запиту має здійснюватися в порядку, визначеному Законом України «Про звернення громадян».

Водночас роз'яснюємо, що згідно зі статтею 66 Закону України «Про нотаріат» (далі – Закон¹) на майно, що переходить у порядку спадкування до спадкоємців, нотаріусом видається свідоцтво про право на спадщину.

Свідоцтво про право на спадщину видається за місцем відкриття спадщини, крім випадків, встановлених Цивільним кодексом України.

Місцем відкриття спадщини є останнє місце проживання спадкодавця (стаття 1221 Цивільного кодексу України (далі – Кодекс)).

Водночас, відповідно до пункту 21 Прикінцевих та перехідних положень Кодексу у період дії воєнного стану в Україні, введеного Указом Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24.02.2022 № 64/2022, затвердженим Законом України "Про затвердження Указу Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24.02.2022 № 2102-ІХ, та протягом шести місяців з дня його припинення або скасування у випадку, якщо місцем відкриття спадщини є населений пункт, на території якого органи державної влади тимчасово не здійснюють або здійснюють не в повному обсязі свої повноваження, територія, на якій ведуться активні бойові дії, або тимчасово окупована Російською Федерацією територія, щодо яких не визначено дату завершення бойових дій або тимчасової окупації, дату відновлення здійснення своїх повноважень органами державної влади у повному обсязі, заява про прийняття спадщини, заява про відмову від прийняття спадщини, заява про відмову від заповідального відказу, вимога кредитора спадкодавця до спадкоємців, заява про охорону спадкового майна, заява про згоду бути виконавцем заповіту після відкриття спадщини, інші заяви щодо спадщини, спільного майна подружжя (колишнього подружжя) в межах спадкової справи подаються нотаріусу незалежно від місця відкриття спадщини.

У разі якщо місцем відкриття спадщини є населений пункт або території, зазначені в абзаці першому цього пункту, щодо яких не визначено дату завершення бойових дій або тимчасової окупації, дату відновлення здійснення органами влади своїх повноважень у повному обсязі, а також у разі заведення спадкової справи не за місцем відкриття спадщини до набрання чинності Законом України "Про внесення змін до Цивільного кодексу України щодо вдосконалення порядку відкриття та оформлення спадщини", вчинення нотаріальних та інших дій нотаріусом щодо спадщини та спільного майна подружжя (колишнього подружжя) в межах спадкової справи здійснюється за місцем подання першої заяви. Якщо місцем подання першої заяви є населений пункт або території, зазначені в абзаці першому цього пункту, вчинення нотаріальних та інших дій нотаріусом щодо спадщини та спільного майна подружжя (колишнього подружжя) в межах спадкової справи здійснюється за місцем подання першої заяви про видачу свідоцтва в населеному пункті або на території, що не зазначені в абзаці першому цього пункту.

При цьому відповідно до Переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих російською федерацією, затвердженого наказом Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України від 22.12.2022 № 309, територія Мелітопольської міської територіальної громади з 25.02.2022 тимчасово окупована російською федерацією.

Враховуючи зазначене, за видачею свідоцтва про право на спадщину на майно, щодо якого була заведена спадкова справа на території м. Мелітополя до його окупації, Ви можете звернутися з заявою до будь-якого нотаріуса на території України.

Також роз'яснюємо, що відповідно до абзацу першого підпункту 4.15 пункту 4 глави 10 розділу II Порядку вчинення нотаріальних дій нотаріусами України, затвердженого наказом Міністерства юстиції України від 22.02.2012 № 296/5, зі

змінами (далі – Порядок), у разі звернення спадкоємця з заявою про видачу свідоцтва про право на спадщину для завершення спадкування щодо спадщини, яка була відкрита на окремих територіях України до початку їх тимчасової окупації, введення воєнного стану та щодо якої спадкова справа була зареєстрована у Спадковому реєстрі, але не була закінчена, внаслідок знищення спадкової справи або відсутності доступу до місця її зберігання у зв'язку з тимчасовою окупацією чи веденням бойових дій, приватний нотаріус (державна нотаріальна контора), до якого (якої) звернувся спадкоємець, має перевірити факти, передбачені законом, та витребувати необхідні документи.

Відповідно до підпункту 4.14 пункту 4 глави 10 розділу II Порядку при видачі свідоцтва про право на спадщину нотаріус обов'язково перевіряє: факт смерті спадкодавця, час і місце відкриття спадщини, наявність підстав для закликання до спадкоємства, якщо має місце спадкування за законом, прийняття спадкоємцем спадщини у встановлений законом спосіб, склад спадкового майна, на яке видається свідоцтво про право на спадщину. На підтвердження цих обставин від спадкоємців витребовуються документи, які підтверджують вказані факти.

Згідно з підпунктом 4.16 пункту 4 глави 10 розділу II Порядку видача свідоцтва про право на спадщину на майно, право власності на яке підлягає державній реєстрації, проводиться нотаріусом після подання документів, що посвідчують право власності спадкодавця на таке майно, крім випадків, передбачених пунктом 3 глави 7 розділу I Порядку, та перевірки відсутності заборони або арешту цього майна.

Якщо до складу спадкового майна входить нерухоме майно, нотаріус отримує інформацію з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно шляхом безпосереднього доступу до нього.

Свідоцтво про право на спадщину видається за наявності у спадковій справі всіх необхідних документів (підпункт 4.12 пункту 4 глави 10 розділу II Порядку).

При цьому нотаріус має право витребувати від фізичних та юридичних осіб відомості та документи, необхідні для вчинення нотаріальних дій (статті 4, 46 Закону¹).

Проте, відповідно до частин другої, третьої статті 9 Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» будь-які органи, їх посадові та службові особи на тимчасово окупованій території та їх діяльність вважаються незаконними, якщо ці органи або особи створені, обрані чи призначені у порядку, не передбаченому законом.

Будь-який акт (рішення, документ), виданий органами та/або особами, передбаченими частиною другою цієї статті, є недійсним і не створює правових наслідків, крім документів, що підтверджують факт народження, смерті, реєстрації (розірвання) шлюбу особи на тимчасово окупованій території, які додаються до заяви про державну реєстрацію відповідного акта цивільного стану

Таким чином, у разі необхідності витребувати документи чи уточнити інформацію щодо спадкового майна, яке знаходиться на тимчасово окупованій території, у нотаріуса така можливість відсутня.

За відсутності у спадкоємця необхідних для видачі свідоцтва про право на спадщину документів нотаріус роз'яснює йому процедуру вирішення зазначеного питання в судовому порядку (абзац перший підпункту 4.15 пункту 4 глави 10 розділу II Порядку).

Додатково повідомляємо, що відповідно до частини першої статті 15 Цивільного кодексу України (далі – Кодекс) кожна особа має право на захист свого цивільного права у разі його порушення, невизнання або оспорювання.

Згідно зі статтею 16 Кодексу кожна особа має право звернутися до суду за захистом свого особистого немайнового або майнового права та інтересу.

Способами захисту цивільних прав та інтересів можуть бути, зокрема визнання права.

Суд може захистити цивільне право або інтерес іншим способом, що встановлений договором або законом чи судом у визначених законом випадках.

Також зазначаємо, що листи Міністерства юстиції України не встановлюють норм права, а мають інформаційний характер.

Заступник Міністра

Олена ВИСОЦЬКА

Тетяна Кириченко 233 65 09

Персональні дані, зазначені у зверненні, захищаються та обробляються Міністерством юстиції України відповідно до Закону України «Про захист персональних даних» з метою розгляду звернення згідно із законодавством.